Sant Jaume i Santa Ana: temps de vacacions

24/07/2020

Día de Sant Jaume en el Xorret de l'Almadrava. Mari Celi Juan, Lolita Trigueros, Pascual Navarro, Sole García, Concha Corbí, Pilar Navarro, Carmen Ripoll y José Tortosa. Any 1958.

Fa ja alguns anys, els **dies grans de vacacions** eren els de **Sant Jaume i Santa Ana, 25 i 26 de juliol**, respectivament, a més del 18 de juliol que també era festiu. Eren dies grans, de molta festa i molt entranyables i **els podem comparar a la nit de Nadal o al mateix 25 de desembre**. Els nostres majors, els recorden com a dies molt especials i en parlar d'ells s'emocionen i els venen a la ment **molts records i enyorances.**

En aquests dates 25, 26, i també el 27 de juliol a Petrer **començaven les vacacions**, encara que només estos tres dies o potser, estirant molt i per als més afortunats, tota la setmana.

Les famílies de Pablo Maestre, "Pandorga" i "Quena" en el Pantanet. Juliol 1950.

Eren **tres dies que tots esperaven amb molta il·lusió**. Els **"pitos" de les fàbriques** se sumaven a l'inici d'estos dies festius amb els seus característics sons, anunciant que arribaven **dies de descans que calia viure'ls amb alegria i disfrutar-los al màxim**. Era la benvinguda a l'estiu i a les vacacions que començaven el 25 de juliol, dia de Sant Jaume, que era festiu per ser el patró d'Espanya. En aquestes dates **es feien coses que no se solien fer al llarg de l'any**, com per exemple, **comprar llandes de conserves** que normalment no es compraven ja que habitualment s'adquiria a granel a les botigues. També **es feien uns bons "gaspatxos" i granissats amb les geladores manuals**, afegint gel al café i al llimó.

El **dia de Sant Jaume, als anys ciquanta, s'ajuntaven els veïns de la majoria de les cases de camp,** també acudia la gent de Petrer **i ho celebraven en gran**. Era una celebració d'un Petrer eminentment rural, en el qual els veïns tenien **relacions naturals i senzilles pròpies de les gents d'un poble xicotet on es coneixien tots** i on el més normal era el tracte i la comunicació diària.

Celebrant la festa de Sant Jaume en la Gurrama, entre altres, els germans Amparo, Rosendo i María Iborra Boix. Any 1940.

Estes **trobades festives en les quals la música i el ball eren el seu component principal** se celebraven en la majoria de les cases de camp i coves, però en esta ocasió ens centrarem en donar a conéixer **com se celebraven estos dies en la Gurrama.** Els veïns de Petrer, es dirigien de bon matí al **Pantanet**, on bevien l'aigua fresca que brotava i la mesclaven amb **"gasoses"** o li afegien anís per a fer la popular **"paloma"** o xarop de llimó per a prendre el refrescant **"canari"**. Allí s'ajuntava un bon nombre de persones que reien, cantaven, contaven anècdotes, i, amb el pas dels anys, cada vegada s'ajuntava més gent. També els del poble pujaven fins al Pantanet per a disfrutar d'esta animada jornada festiva. Sobre la una del migdia, alguns tornaven a les seues cases del poble des del Pantanet però, uns altres, **es dirigien a la Gurrama** i, encara que ens semble estrany i quasi impossible, havien pujat fins allí amb utensilis per a acampar i passar la nit prop d'este lloc tan especial.

A la vesprada, **quan baixava el sol, en la finca de la Gurrama estava tot preparat.** La seua **era de davant de la casa centenària** es convertia en una popular revetla plena de música i alegria. **Amb les fustes** que utilitzaven per a subjectar els barrils de vi en el celler **s'improvisaven bancs** que s'havien netejat i preparat per a **"la gran festa".** Estos es distribuïen en cercle i la zona de ball quedava en el centre. Els **músics** que **animaven estes vetlades** eren: els germans **Luis i Rosendo Iborra Boix**, fills de **José i de Dolores, naturals d'Agost que van ser "els mitgers"** de la finca des d'abans de la guerra fins a mitjan anys quaranta, en total díhuit anys. La finca de la Gurrama va pertànyer a Julio Beneit, fins a 1936, i passà després a l'advocat Ricardo Pérez Lasaleta. Eren coneguts per tots com "els gurrameros", Luis tocava el violí i Rosendo la guitarra y la bateria. A estos dos els acompanyaven **Alfonso**, un xic d'Elda que vivia al carrer Numància, que tocava l'acordió i, **Onofre Maestre Rico**, que era el major de tots, vivia al carrer Mare de Déu, i tocava el llaüt. Tots junts van formar un grup on amenitzaven les estiuenques nits.

Els germans Rosendo i Luis, amb el cigaret, i la seua germana Amparín Iborra. Lolita, la núvia de Luis, sosté una botella de vi, en el Pantanet.

Fins a la Gurrama acudien els veïns de les **finques del voltant com el Molí de la Reixa, el Ranxo Grande, La Foia Falsa, la Lloma, la Casa de la Senyora**... Era una festa per a tots, però els joves l'esperaven amb il·lusió i la vivien amb molta alegria. En finalitzar la revetla, s'asseien i decidien a quina finca s'aniria a la nit següent, encara que no anava tanta gent com la primera nit. Amb el temps **esta festa cada any era més popular i va perviure durant anys**, fins que "els gurrameros", van abandonar la finca. Esta família va ser molt coneguda en aquella època per la seua passió per la música.

Esta crònica va dedicada als germans Pepe, María, Luís, Esteve, Amparo i Rosendo Iborra Boix i a totes les persones que van fer grans les xicotetes tradicions d'una societat agrícola i que encara disfruten en reviure-les. A ells i a tots els que ens heu contat la història d'estos dies tan assenyalats i, als qui continueu llegint i disfrutant d'estes cròniques que són un retall del nostre passat no molt llunyà, vull dir-vos: GRÀCIES.

La família "els Cristos" en la seua cova de la Pepiosa per Sant Jaume. Any 1946.